

Trachemys scripta

Synonyma:

České jméno: želva nádherná

Anglické jméno: Red-eyed slider

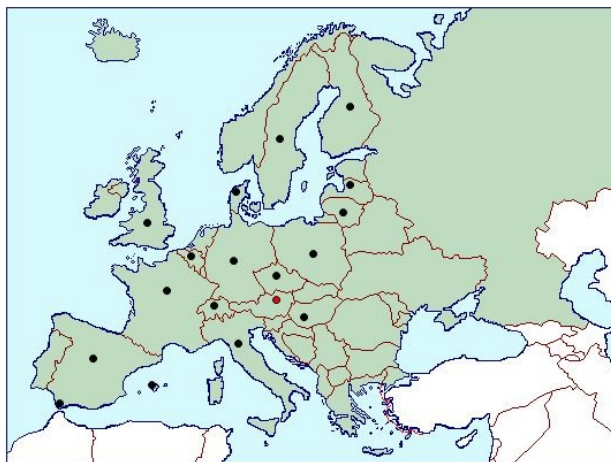
Čeleď: *Emydidae*

Obr. 1 Želva nádherná. Foto: Daniel Křenek, Fotoarchiv AOPK ČR

Původ: Východní část USA a severovýchodní Mexiko.

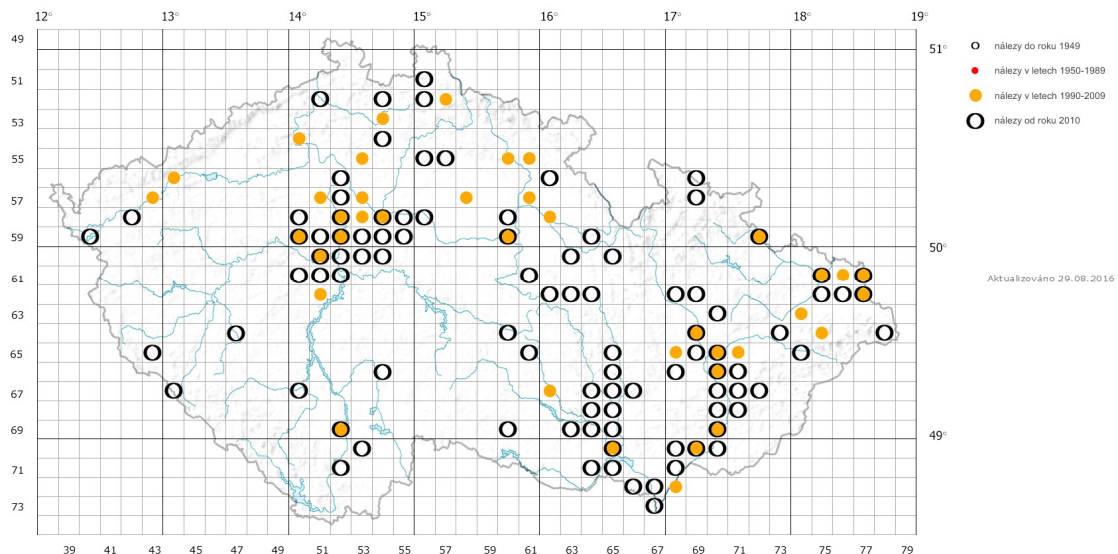
Sekundární rozšíření: Od 70. let 20. století se s ní začalo intenzivně obchodovat a dodnes byla rozšířena na všechny kontinenty. Vyskytuje se místně v řadě zemí. V EU v roce 1997 zakázán dovoz *T. s. elegans*.

● Plošné rozšíření ● Lokální rozšíření ● Přítomen (bez bližších inf.) ● Ojedinelý výskyt

Obr. 2 Želva nádherná v Evropě (www.cabi.org)

Rozšíření v ČR: vyskytuje se roztroušeně po celé ČR, nejvíce pak na Moravě a v okolí Prahy. Již bylo prokázáno přezimování této želvy a přežívání po několik let. Dokonce už byly podány zprávy o úspěšném rozmnožení v našich podmínkách (Mikátová, Šandera 2015).

Obr. 3 Výskyt želvy nádherné v ČR – nálezová databáze AOPK ČR

Cesty zavlečení: Jde o velmi oblíbený terarijní druh, v letech 1989 – 1997 bylo z USA vyvezeno kolem 52 miliónů jedinců. Dorůstá poměrně značné velikosti pro malá akvária, a tak bývá „přerostlý“ jedinec chovateli vypouštěn do volné přírody. V jižní Evropě (Španělsko, Itálie, Francie) je schopna se ve volné přírodě i rozmnožovat a šířit se samovolně dále.

Popis: Jde o středně velkou sladkovodní želvu, velikost krunýře 12,5 - 29 cm, o něco větší velikosti dosahují samice. Po narození má želví krunýř délku cca 3 cm a zelenou barvu. Hřbet krunýře je v dospělosti olivově zelený až hnědý a vyskytují se na něm žluté proužky. Na břišní části je žlutý s tmavými skvrnami. Hlava i nohy jsou žlutě pruhované, na obou stranách hlavy je nápadný červený (žlutý, oranžový) pruh – podle něj se rozlišují tři poddruhy želvy nádherné:

Trachemys scripta elegans – za okem má červený nebo tmavě oranžový pruh (proto se někdy nazývá želva červenolící) a každá ze dvanácti destiček na hřbetním krunýři má jednu velkou tmavou skvrnu.

T. s. scripta – má za očima nápadné žluté skvrny (proto označována jako želva žlutolící). Hřbetní krunýř je žlutě zabarvený, v přední části mívá dvě tmavé skvrny.

T. s. troosti – má za očima úzký žlutý pruh a tmavou tečku na každé destičce hřbetní části krunýře. Jde o nejmenší z uvedených poddruhů, samice dorůstají max. 21 cm velikosti krunýře.

Obr. 4 Želva nádherná. Foto: Adam Kurz, Fotoarchiv AOPK ČR

Želva nádherná preferuje pomalu tekoucí a stojaté vody, často osidluje městské parky, kam bývá nejčastěji lidmi vypouštěna. Živí se převážně rostlinnou, ale i živočišnou potravou. Vejce klade samice na počátku léta do vlhké půdy, a pokud půda nevyschne, narodí se za dva až tři měsíce 6 -11 mláďat. Jde o dlouhověký druh, v zajetí se dožívá až 50 let.

Rizika: Na lokalitách, kde pobývá, je schopna značně vypást okolní vegetaci. Původní evropské želvě bahenní konkuruje, zejména při obsazování míst ke slunění. Bylo prokázáno i negativní působení na vodní ptactvo, kdy si želva vybírala hnízda lysky či potápky roháče jako místo, kde se vyhřívala a rušila tak ptáky při hnízdění.

Možnosti záměny: u nás se přirozeně vyskytuje želva bahenní (*Emys orbicularis*), která bývá označována jako původní. Je podobné velikosti jako ž. nádherná. Má tmavý krunýř se žlutými skvrnkami. Hlava a nohy jsou též tmavé s drobnými žlutými skvrnkami, za okem nemá žádný žlutý či červený pruh. Jde o kriticky ohrožený druh.

Obr. 5 Želva bahenní. Foto: Zdeněk Mačát, Fotoarchiv AOPK ČR

Likvidace: Želvy lze odchytávat pomocí plovoucích pastí se sítí na spodní straně – želvy jsou na ně nalákány jako na místo vhodné pro slunění. Při hledání a likvidaci hnízd mohou být využiti lovečtí psi. Teoreticky je možný i odstřel vyhřívajících se jedinců, což by se ale zřejmě nesetkalo s kladným ohlasem u laické veřejnosti.

Přirozených nepřátel mnoho nemá, dospělce může ulovit liška. Vejce a malí jedinci se mohou stát potravou např. potkanů, volavek, vran a jiných velkých druhů ptáků.

Zdroje:

Brejcha J., Miller V., Jeřábková L., Šandera M. 2009. Výskyt *Trachemys scripta* na území ČR. Herpetologické informace 8 (1): 14–29.

Moravec J. [ed.] 2015. Fauna ČR. Plazi. *Reptilia*. Academia, Praha. 531 pp.

Pešat J., 2008: Želvy ohrožují hnízdění vodního ptactva. – Živa 5: 229–230.

Nentwig W. (ed.) 2014. Nevítaní vetřelci – Invazní rostliny a živočichové v Evropě, Academia Praha, 247 pp.

Mikátová B., Šandera M. 2015. První rozmnožení želvy nádherné ve volné přírodě ČR. Herpeta 1: in print.

Šebela M. 2012. Želví osudy – Žijí v naší přírodě želvy bahenní? Vesmír 91: 352 – 354.

<http://www.cabi.org/isc/datasheet/61560>

Autor: Tomáš Görner, AOPK ČR (tomas.gorner@nature.cz)

Vytvořeno: 16. 8. 2016